

Meijer

De Scamele en de moord op de vrouw
zonder verleden

Meijer
De Scamele en de
moord op de vrouw
zonder verleden

Joël Knobbe

Voor de man met de baard die mij de inspiratie gaf voor dit boek
Voor mijn theatermaatje
Voor mijn beste vriend
Voor Wendy
Voor Simone

Voor de Scamele
Voor Leeuwarden
Voor mijn cirkel is deze kleine ode voor jullie

Voor de vriendschap

Voor de jarenlange vriendschap.
Voor de wandeling die we samen zijn gegaan.
Voor het geduld, het vertrouwen, het er zijn, de vele kansen.
Voor het thuis zijn
Voor jullie die er altijd zijn. ook als ik een fout maak
Met een biertje.
Een sigaretje.
En onvoorwaardelijke steun.
Altijd.

Schrijver: Joël Knobbe
Coverontwerp: Joël Knobbe/Xaapje
ISBN: 9789465383866

Proloog

Leeuwarden slaapt, maar leeft toch een beetje.

De wind jaagt door stegen en over pleinen, fluistert langs gevels en laat ergens een raam dichtklappen. Er hangt regen in de lucht, zoals bijna altijd hier, maar voor nu blijft het droog. De Kleine Kerkstraat ligt er leeg bij. Alleen een pizzadoos en een verroeste fietsketting laten zien dat er kort geleden nog mensen waren.

Een lange, stevig gebouwde vrouw loopt door de straat alsof die van haar is. Haar pas is rustig en zeker.

Ze draagt een rode kimono van zware zijde, strak om haar benen. Op haar hoofd zit een zwarte tulband met een zilveren speld. Haar mond is felrood. Haar hakken tikken op de straat. Haar houding verradt geen twijfel.

Bij de hoek slaat ze af, richting het Zaailand. Het plein ligt voor haar alsof iemand er net een schaakspel heeft klaargezet.

Het gerechtsgebouw torent erbovenuit, kaal en strak, alsof de waarheid er in beton is vastgezet. Ze kijkt ernaar zoals je naar een decorstuk kijkt. Zonder iets te voelen.

Op de onderste trede blijft ze staan. De lantaarns trekken haar schaduw over het hele plein.

Ze legt haar hand op de leuning en haalt adem. Of misschien lacht ze zacht.

Dan klinkt er iets. Voetstappen. Niet snel en niet ver. En het zijn geen voetstappen van een mens.

Ze draait langzaam haar hoofd, alsof ze al wist wat komen ging. Een auto glijdt voorbij. Een kort licht flitst over het plein. Daarna valt alles weer in het donker.

Ze draait zich om, recht de leegte in. En ze glimlacht. Geen vriendelijke glimlach, maar eentje van iemand die al weet hoe dit zal eindigen.

Dan wordt het stil.

Heel even maar.

Hoofdstuk 1

De oudste hoer van de stad

Het was elf uur op een dinsdagochtend. Een doffe tik, een kleine trilling in het glas boven de tap. Niemand in De Scamele keek op. Alleen nieuwelingen deden dat, en die bleven zelden lang. Marnix Meijer stond achter de bar. Kalend hoofd, volle baard, zwart shirt met slijtage op de ellebogen. Zijn bril lag naast het koffieapparaat. De bar glom. Het café was halfvol. De sfeer was zoals altijd rustig en een beetje loom. Sherry, zijn oude labrador, lag te slapen tussen de biervaten.

Aan de bar zaten de vaste gezichten. Rinus en Douwe op hun plek. Carla stond achter de tap met een doek over haar schouder. 'Meijer,' zei Rinus ineens. 'Heb jij die vrouw weleens gezien?' Meijer keek op. 'Ik zie zoveel vrouwen over welke heb je het?' 'Die ouwe met die rode kimono. De oudste hoer van de stad. Ze loopt vaak op de vrijdagmarkt.'

'Jenny van Houten,' zei Carla meteen.

'Je bedoelt haar, toch?'

'Ja, die. Wat is dat voor eentje?'

'Een vrouw van lichte zeden,' zei Carla. 'Vroeger de beste van Leeuwarden. Nu vooral... oud.'

'Zestig,' zei Meijer. 'Speelmansstraat, tweede verdieping.'

Douwe tikte met zijn nagel tegen zijn glas.

'Is dat niet die vrouw die ooit een agent in z'n klokkenspel schopte?'

Meijer knikte. 'Hij zat aan haar jas. Ze reageerde.'

'Het is een vreemde,' zei Rinus. 'Er komt een moment dat je in dat vak moet stoppen.'

'Praat vaak met zichzelf. En altijd dat rode ding aan,' zei Douwe.

'Ze werkt nog steeds,' zei Carla. 'Al heeft ze bijna geen klanten meer.'

'Een uitgestorven Tante Sidonia,' mompelde Meijer. 'Recht voor z'n raap. Niemand mocht haar echt, maar iedereen kende haar.'

'Jij ook?' vroeg Douwe.

Meijer haalde zijn schouders op. 'We hebben wel eens gepraat. Ze kwam hier soms. Scherpe tong, grote mond, maar met ogen die veel hadden gezien.'

De deur zwaaide open. Angela Maes liep binnen. Kort grijs haar, leren jas, de stap van iemand die altijd haast heeft. Ze zag Meijer en liep recht op hem af.

‘Meijer.’

‘Dag pop. Een koffietje neem ik aan?’

‘Meekomen. Nu.’

‘Tegen een vrouw als durf ik geen nee te zeggen.’

‘Lopen, Meijer.’

Hij knikte naar Carla. ‘Tap nog even een rondje voor de jongens.’

Angela liep het café al uit.

Buiten hing zware lucht. Geen regen, maar het voelde alsof het elk moment kon losbarsten. Ze liepen richting het Zaailand, zwijgend.

Meijer stak een sigaret op. Angela zei niets.

Bij het gerechtsgebouw stond een politiewagen. Lint om de trappen.

Een jonge agent stond te rillen. Angela tilde het lint op.

‘Kom maar.’

Meijer bleef even staan. ‘Wat gaan we doen?’

‘Jij gaat kijken. Dat is alles.’

Rode kimono. Hakken nog aan. Tulband scheef. Haar benen half over elkaar. Een arm over haar buik. Donkere vlekken in de stof.

‘Dat is Jenny van Houten,’ zei Meijer.

Angela knikte. ‘De buurt bevestigde het.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Zes steken. Buik en borst. Vanmorgen vroeg gevonden.’

‘Wie vond haar?’

‘De postbode. Die jongen die altijd loopt te fluiten.’

Meijer keek naar het lichaam. ‘Waarom ben ik hier?’

‘Omdat jij iedereen kent. En omdat ik dacht dat jij misschien iets zou zeggen wat ik nog niet bedacht heb.’

Meijer zweeg.

Na een halve minuut zei Angela: ‘Maar luister goed. Dit is geen hobbyproject voor jou. Jij blijft erbuiten.’

‘Je hebt me net zelf hierheen gehaald.’

‘En daar heb ik meteen spijt van.’

Meijer knikte langzaam. ‘Tja... ze was geen makkelijke vrouw. Maar een moord? Nee. Verder weet ik niks, pop.’

‘Dat doet er niet toe,’ zei Angela. ‘Ze is neergestoken op de trappen van het gerechtsgebouw. Dit wordt groot.’

Meijer draaide zich om. ‘En als ik me er tóch mee bemoei?’

Angela zei niets. Haar blik was genoeg.

Even later In De Scamele was het weer rustig.

Meijer zat op zijn kruk. Sherry lag aan zijn voeten. Carla zette een koffie voor hem neer. Hij stak een sigaret op. Hij rookte alleen bij koffie of bier.

‘Die ouwe temeier is dood?’ vroeg Rinus.

Meijer knikte. ‘Zes keer gestoken.’

Carla floot zacht. ‘Wat zei Angela?’

‘Dat ik me er niet mee moet bemoeien.’

‘En wat ga je doen?’

Meijer staarde voor zich uit. ‘Ik weet het nog niet.’

‘Kom op,’ zei Douwe. ‘Jij weet alles.’

‘Nee,’ zei Meijer. ‘Ik weet veel. Maar dit... nee. Ik ben journalist, geen detective.’

‘Ex-journalist,’ zei Carla. ‘Gecanceld door de nieuwe moraalridders.

Gebruik die kennis nou gewoon. Misschien word je de Jessica Fletcher van Leeuwarden.’

Meijer trok een wenkbrauw op.

‘Ze is hier wel eens geweest,’ zei Carla. ‘Zat altijd daar bij het raam.’

‘Trapte niet snel ergens in,’ zei Meijer.

‘Nee,’ zei Carla. ‘Ze liet het er alleen ingaan.’

Hij stond op, liep naar het plekje bij het raam, bleef even staan en ging weer zitten.

‘Misschien was het gewoon een klant die te ver ging,’ zei Rinus.

‘Of iemand van buiten,’ zei Douwe. ‘Er was laatst weer gedoe bij haar portiek.’

Meijer pakte zijn notitieboekje en schreef:

zes messteken

geen roof

misschien een klant

Hij dacht even na. ‘Zij had iets met dat gebouw.’

‘Hoe bedoel je?’ vroeg Carla.

‘Ze zei ooit: dat gebouw heeft me vaker veroordeeld dan gered.’

Carla fronste. ‘Wat zou ze daarmee bedoelen?’

‘Geen idee. Maar er is een reden dat ze daar lag. Of dat iemand haar daar neerlegde.’

Tegen vijven trok Meijer zijn jas aan. Hij had weinig gezegd, alleen koffie gedronken en wat geschreven. Sherry liep met hem mee.

‘Je gaat je er toch niet echt mee bemoeien?’ vroeg Carla.

‘Ik ga alleen even nadenken. Meer niet. Ik blijf een journalist.

Gecanceld, oké. Maar toch.’

Buiten was het droog. De stad stil.
Meijer liep langzaam richting het gerechtsgebouw, met Sherry naast hem. Hij keek niet naar de trappen. Niet naar de plek.
Gewoon langs het plein, de lichten in zijn ooghoeken.
Hij wist het nog niet. Of hij zich ermee ging bemoeien. Of hij zijn neus ergens in zou steken waar die niet hoorde.
Maar een ding wist hij wel: het was geen ongeluk.
En hij kon slecht tegen vragen zonder antwoord.

Hoofdstuk 2

De vrouw zonder verleden

De geur van koffie en krantenpapier hing in de kamer.

De achterdeur stond open. Twee openslaande deuren boden toegang tot een kleine, keurig omheinde tuin. Alles stond in bloei, alsof het voorjaar even vergeten was dat het zomer was.

Binnen zat Meijer aan een lage houten tafel. Een laptop stond open tussen drie kranten. Naast een leeg vel papier lag een pen. Sherry lag in haar mand, tegen de rand, net buiten het strookje zonlicht dat over het kleed kroop.

Het was stil in de woonkamer, op het gezoem van de koelkast na. De oude radio op het bijzettafeltje stond uit. De televisie, een dikke zwarte bak, leek al jaren niet meer gebruikt. In de hoek, in een houten lijstje, stond een foto: Vera.

Hij keek er even naar. Vera had alles gezien. De hoofden van zijn cliënten, zijn diepste twijfel, de stilte in zijn zinnen. Zij was de enige die zijn betweterigheid kon breken met één blik.

‘Wat zou jij van Jenny vinden,’ mompelde hij.

Sherry gaf geen krimp.

Hij pakte de krant.

Voorpagina: *Zij had haar plek op de straat, en toch stierf ze voor het gerecht.*

Een halve levensbeschrijving van Jenny van Houten. Geboren negentienvierenzestig. Opgegroeid: onbekend. Eerste veroordeling in negentienvieren negentig. Bekend van een incident met een politieagent (‘onbekend object in kruis getrapt’). Jarenlange aanwezigheid in het uitgaansleven van Leeuwarden. Geen vaste partner. Geen kinderen.

‘Geen kinderen?’ zei Meijer hardop. ‘Geen enkele?’

Hij zette zijn bril op en schoof naar zijn laptop.

Typte: Jenny van houten + kinderen

Jenny van houten + huwelijk

Jenny van houten + vonnis rechtbank Leeuwarden

Niks. Alleen echo’s van echo’s.

Een oud forumdraadje over ‘oude hoeren die niet weg willen’, een stukje in een boek over sekswerk in Friesland, en een interview uit negentiennegennegentig waarin Jenny zei: Ik ben wie ik ben, de beste hoer van de stad.

Hij zuchtte.

‘Dat is dus ook niks.’

Sherry opende een oog en likte langzaam aan haar poot.
Meijer stond op, goot de rest van zijn koffie naar binnen, keek nog een keer naar Vera, pakte zijn jas en floot zacht. Sherry volgde hem naar buiten.

Vier minuten over twaalf kwam Meijer De Scamele binnen.

Rinus en Douwe zaten al op hun vaste plek. De een met bier en Beerenburg, de ander met cola en Beerenburg. Carla was er niet vandaag. Bardienst was voor Marnix.

Hij hing zijn jas aan de kapstok, gaf Sherry een tik op haar flank, en ze nestelde zich meteen in haar vaste hoek. Meijer ging achter de bar staan.

‘Je bent laat,’ zei Douwe.

‘Een wijze vrouw zei ooit ik kom nooit te laat. Ik kom weleens niet opdagen dat is iets anders,’ zei Meijer.

Rinus grinnikte.

Meijer schonk koffie in, stak een sigaret op, keek naar zijn notitieblad van gisteren en pakte zijn telefoon.

Zocht een nummer: Jan-Willem. Ooit zijn chef bij de krant. Nu hoofdredacteur van een linkse internetkrant die volgens Meijer ‘liever het klimaat redde dan de democratie’.

Hij drukte op bellen. Derde keer overgaan. Klik.

‘Jan-Willem.’

‘Met Meijer.’

Stilte.

‘Als je dacht dat je alles had gehad Meijer wat wil je’

‘Ik wil informatie over de zaak Jenny van Houten. Toegang tot het forensisch rapport.’

‘Marnix, je bent geen journalist meer.’

‘Dat maakt de zaak niet minder interessant.’

‘Jij bent ontslagen. Officieel. Niet omdat je dronken was of te laat kwam, maar omdat jij...’

‘...een andere mening had dan de redactie,’ vulde Meijer aan. ‘Een mening die mensen raakte.’

‘Waarheid raakt altijd, Marnix.’

‘Misschien. Maar jij verdient geen hulp meer van deze kant.’

Klik. Tuut.

Meijer legde zijn telefoon neer, zuchtte diep en keek naar de glazen.

‘Zo,’ zei hij zacht tegen Sherry. ‘Dan doen we het zonder.’

Op een bierviltje schreef hij:

geen toegang dossier

politie denkt aan roofmoord, ik niet

geen kinderen, geen partner wie rouwt er?
iemand moet haar gekend hebben op die trappen
'Heb je al wat gevonden?' vroeg Rinus.
'Ja,' zei Meijer. 'Dat mensen liever over iemand schrijven dan naar haar luisteren.'
'En dat verrast je?'
'Nee,' zei hij. 'Maar het stoort.'
Hij dronk zijn koffie leeg.
Achterin bladerde Douwe door de sportkatern. Rinus zat nog steeds naast hem.
'Waarom ga je er niet gewoon heen?' zei Rinus ineens.
'Waarheen?'
'Haar huis. Speelmansstraat. Tweede verdieping toch?'
Meijer keek op. 'Wat moet ik daar?'
'Foto's maken. Misschien ligt er een agenda. Brieven. Oude bonnen. Dat zegt vaak meer dan een mens zelf.'
Meijer zweeg.
'Je hebt die blik nog,' zei Rinus. 'Die blik van vroeger. Je weet waar je moet kijken. Jij bent daar eerder dan de recherche.'
Douwe knikte. 'De politie ruimt alles op. Maar jij vergeet niks.'
'Dat komt omdat jullie alles dubbel vertellen.'
'Dat komt door de drank. Maar ik meen het,' zei Rinus. 'Als iemand moet weten wie ze was, ben jij het.'
Meijer zei niks. Hij stond op, hing zijn doek weg en floot zacht naar Sherry. Ze rekte zich uit en kwam loom overeind.
'Ik ga alleen kijken,' zei hij. 'Geen rotzooi maken.'
'Neem handschoenen mee,' zei Douwe. 'Dat doet een echte speurneus ook.'

Even later in de Speelmansstraat.
Het huis was grijs en stil, ingeklemd naast de visboer die op maandag dicht was. Op de bel stond handgeschreven: 'J. van Houten'.
Reclame lag opgekruld op de mat.
De deur beneden klemde, maar Meijer wist hoe je dat soort deuren open kreeg zonder dat het opviel.
Tweede verdieping. Groene deur. Bovenraampjes beslagen.
Hij tikte.
Geen antwoord.
Zacht duwen. De deur stond op een kier.
'Nog geen teken van politie,' mompelde hij. 'Of ze zijn al geweest, of ze komen nog.'

Binnen rook het naar oud parfum en iets zuurs. Gordijnen dicht. Beetje jaren tachtig. Beige en vaalroze. Rommelig, maar niet vies.
Op tafel een plastic asbak, half pakje Drum, een kalender van dit jaar tweeduizend vijfendertig, nog open op juni.
Aan de muur hing een foto van Jenny als jong meisje. Of iemand anders. Nee. Te veel gelijkenis. Zij was het.
Sherry bleef bij de deur en snuffelde voorzichtig.
'Niet verder, meisje,' fluisterde Meijer. 'Niet nu.'
Op het dressoir lag een agenda. Hij trok handschoenen aan.
Initialen. Afkortingen. Adressen.
Dinsdag Twaalf uur dertig R.G. afzeggen
Vrijdag geen afspraak!
Zondag zeven uur avond C.P. ontmoeten vlinder ring?
Hij maakte foto's met zijn telefoon.
Tussen twee pagina's zat een uitgeknipte krantenkop:
Rechter De Boer spreekt zich uit: "Iedereen verdient recht, ook wie z'n leven verkloot heeft."
Er stond een kruisje naast.
'Rechter De Boer,' mompelde hij. 'Die naam moet ik onthouden.'
De kast in de slaapkamer stond open. Ondergoed weg. Onderste lade leeg.
'Je had een plan, Jenny,' fluisterde hij. 'Maar waarvoor?'
Hij zette een raam op een kier, alsof het huis even moest ademen.
Net toen hij weg wilde gaan, hoorde hij stemmen op de trap. Niet luid, maar doelgericht. Sherry gromde zacht.
De deur ging open.
Angela.
En een jonge agent in burger, type loopjongen met te veel ambitie.
Angela bleef staan, armen over elkaar.
'Serieus, Meijer?'
Hij bleef zitten. 'Angela, pop, wat een verrassing. Ik was net van plan om te gaan.'
'Natuurlijk. Jij bent altijd net weg als het misgaat.'
'Deur stond open. Journalist in hart en nieren.'
'Ex-journalist, Meijer. Jij dacht zeker: ik ga even neuzen in het huis van een hoer.'
'Geen lint. Geen slot. Zelfs geen ondergoed,' zei hij.
De jonge agent deed een stap naar voren, maar Angela hield hem tegen.
'Laat maar. Ik had niet anders verwacht.'
Ze keek rond. De agenda viel haar meteen op.
'Kom op, Meijer. Wat heb je gezien?'

Hij stond op en wapperde met zijn handschoenen. 'Initialen. Namen. Een uitgeknipt citaat.'

Hij liet haar de foto op zijn telefoon zien. Angela las mee.

Rechter De Boer spreekt zich uit: "Iedereen verdient recht, ook wie z'n leven verkloot heeft."

Ze kneept haar ogen even dicht. 'Die rechter werkt nog. Zit in Leeuwarden. Oud, dat wel.'

'Jenny had er in elk geval een mening over.'

'Wat nog meer?'

'R.G. op dinsdag. Afzeggen. Vaste klant, vermoed ik. Maar dit was vorige week, dus daar hebben we nu niks aan.'

Angela zuchtte. 'Daar heb ik inderdaad niks aan.'

Meijer liet zich in de rode chesterfield zakken. De jonge agent wilde wat zeggen, maar Angela wees naar de gang.

'Jef, wacht buiten. Ik handel dit wel.'

Ze liep naar het raam en zette het verder open.

'Ze lag op haar rug,' zei ze. 'Maar dat heb je gezien.'

Meijer knikte. 'Hoofd richting de trappen. Benen gespreid. Zes messteken. Twee in de borst, één fataal. Aorta doorgesneden.'

'Dat is niet niks.'

'Twee in de buik. Eén in de schouder. Eén snede in de arm. Afweerletsel, vermoedelijk.'

'Moment van overlijden?'

'Tussen half één en half drie. Zegt de schouwarts.'

Ze zweeg even.

'Bloedsporen wijzen op directe aanval. Van voren. Ze is niet gesleept.'

'Dus daar vermoord. Op de plek zelf.'

Angela knikte.

'DNA?'

'Meerdere sporen. Rond de wonden, onder haar nagels, op haar kleding. Maar dat duurt nog zeker een week.'

Meijer stak zijn handen in zijn jaszakken. 'Waarom vertel je dit?'

'Omdat jij toch niet stopt.'

'Daar heb je gelijk in.'

'Maar je blijft erbuiten. Geen gedoe. Geen heldengedrag. Jij vraagt niks, ik zeg niks. Afsproken?'

'Zolang ik niet hoeft te liegen.'

Ze draaide zich om en liep naar de deur.

'En Meijer?'

'Ja?'

'Als jij R.G. vindt... hoor ik het als eerste.'

'Tuurlijk, mop.'

Ze bleef nog even staan, keek rond en vertrok.
Meijer wachtte tot haar voetstappen wegstierven. Hij keek naar Sherry.
'Kom, meisje. Tijd voor een biertje en een sigaret.'
Buiten miezerde het. Hij trok zijn jas dicht en hield zijn blik op de straat.
Op zijn scherm stond nog steeds:
Dinsdag 20.30 – R.G.?
Er was maar een iemand met die initialen die hij kende.
Hij moest het vragen.